

De verloren zoon verliest

Een reactie op Jo Saxtons interpretatie van Knupfers schilderij

• KEES SCHOEMAKER •

Hoewel mevrouw Saxton met verve haar duiding van het schilderij van Knupfer als 'de Verloren Zoon' over het voetlicht brengt, kan zij mij niet overtuigen. Dat de illustratie op de titelpagina van W.D. Hoofts *Heden-daeghsche verlooren soon* een aantal elementen bevat die ook in het schilderij van Knupfer voorkomen (het wijnavat, het wijnglas, de hoed) betekent nog niet dat deze elementen bij Knupfer het thema van de Verloren Zoon illustreren. Het zijn attributen voor vrolijke gelegenheden, in algemene zin, meer niet. In de redenering van mevrouw Saxton zou Hals' *Vrolijke Drinker*, die met een gepluimde hoed op zeer ostentatief het glas heft, ook wel de verloren zoon kunnen voorstellen. Het zakkenrollende oude vrouwtje daarentegen is in de beeldtraditie sterk met de verloren zoon verbonden (het is zelfs de 'visual key', zoals mevrouw Saxton het noemt als ze het schilderij van Metsu uit Sint-Petersburg als bewijs opvoert) en dat vrouwtje komen we bij Knupfer nu juist *niet* tegen. We kunnen concluderen dat Metsu het schilderij van Knupfer als uitgangspunt gebruikt om er de verloren zoon van te maken en wel in het bijzonder door het vrouwtje toe te

voegen, maar ook door de gehele rechterkant van het schilderij van Knupfer weg te laten. Aan de betekenis van de scène aan de rechterkant, die voor de interpretatie van het hier verbeelde verhaal mijns inziens veel meer dan leuk bijwerk is, gaat mevrouw Saxton geheel voorbij. De paniek, het wijzen naar buiten, de door het raam zichtbare boom, je kunt er haast niet omheen, maar toch laat mevrouw Saxton het voor wat het is.

In het stukje van Wouter Kloek over de verwerving van het schilderij stelt hij duidelijk, dat voor een interpretatie van de tekening in het prentenkabinet als *De verloren zoon in het bordeel* geen enkele aanwijzing was; dit gold in nog sterkere mate voor het schilderij.